

Kalbi ve ruhi hayat derecesine yükselen insanlarda, maddi-manevi ne gibi değişiklikler yaşanır?

İnsan, sahip olduğu her bir cihaz sayesinde nimet ve istifade alanı genişleyerek tekemmül ediyor. **Kalp ve ruh**, bu cihazlar içinde insanı en kamil manaya çıkaran iki cihazdır. Bu iki cihazın kıymetini anlamak için aşağıdan yukarı doğru bu varlık nimetlerini inceleyelim.

Varlık Nimeti: İnsanın mazhar olduğu en önemli ve temel nimeti varlıktır. Zaten diğer bütün nimetlerde bu nimet temeli üzere bina oluyor. İnsan varlık sahasına çıkmasa idi hiçbir nimetten istifade edemeyecekti. Bu yüzden nimetlerin en büyüğü ve esaslısı, yoklukta bırakılmayıp varlık sahasına çıkarılmamızdır.

Hayat Nimeti: Varlık nimetinden sonra insanın mazhar olduğu en büyük nimet, hayat nimetidir. İnsan camit bir taş, toprak, ateşte olabilirdi. Ama insan, hayatın ihsan edilmesi sayesinde bu camitlikten kurtulup bütün kainat ile irtibatlı hale geldi. Zira hayat öyle bir nimettir ki bütün kainatın muhassalası ve bütün mevcudatın özeti gibidir.

Hayatın teşekkülü bütün kainat çarklarının işlemesi ve hareketi ile oluyor. Ve insana takılan bütün cihaz ve kabiliyetler hayat sayesinde işleyip çalışabiliyor. Bu yüzden **hayat, varlıktan sonra ikinci bir temel nimettir**, diğer bütün nimetler hayat nimet ile hissedilir ve işlettirilir.

Ruh Nimeti: Varlık ve hayattan sonra üçüncü önemli nimet ruhtur. İnsan bitki gibi bir hayata da mazhar olabilirdi, ama ruh sayesinde varlık ve hayatı külliyet kesp ediyor, nimet ve istifade dairesi iyice genişliyor. Bitkiler de rızka mazhar ama insan gibi bir rızka mazhar olamazlar. Zira insan, ruhu sayesinde nimetlerin bütün incelik ve letafetlerine mazhar olabiliyor.

Şayet **ruh** iman ve ibadetler ile tam nuraniyet kazanırsa, o zaman ruh bedene galip gelip ruhun hassasiyetinde bir hayata çıkar. Zaman ve mekanın o hantal kayıtlarını kırıp nurani ve ruhani alemleri seyreder ve oralar ile irtibat kurabilir. Evliyaların abdal denilen kısmında ruh hükmettiği için bir anda bir çok işleri görmüşler.

Üstad Hazretleri bu hususa şu şekilde işaret ediyor:

"Meselâ, Hazret-i Cebrâil Aleyhisselâm, Dihye suretinde huzur-u Nebevîde bulunduğu bir anda, huzur-u İlâhîde, haşmetli kanatlarıyla Arş-ı Âzâmın önünde secdeye gider, hem o anda hesapsız yerlerde bulunur, evâmir-i İlâhiyeyi tebliğ ederdi. Bir iş bir işe mâni olmazdı."

"İşte, şu sırdandır ki, mahiyeti nur ve hüviyeti nuraniye olan Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm, dünyada bütün ümmetinin salâvatlarını birden işitir ve kıyamette bütün asfiya ile bir anda görüşür. Birbirisine mâni olmaz. Hattâ, evliyadan, ziyade nuraniyet kesb eden ve abdal denilen bir kısmı, bir anda birçok yerlerde müşahede ediliyormuş. Aynı zat, ayrı ayrı çok işleri görüyormuş."(1)

İnsaniyet ve Şuur Nimeti: İnsan, şuur ve insani vasıflar sayesinde diğer bütün varlık sınıflarının üstünde bir mevkie çıkıyor. Ve insaniyet ve şuur vasıtası ile bütün kainat ve kevniyat insan önünde bir sofraya şekline bürünüyor. Hayvanda da ruh vardır, ama insaniyet ve şuur olmadığı için kainat sofrasından istifadesi sınırlıdır. İnsaniyet ve şuur insana müthiş bir külliyet ve kapsamlılık veriyor.

İslamiyet ve İman Nimeti: İslam ve iman nimeti, insanın külliyetini farklı varlık boyutlarına taşıyor. Bir kafirin insaniyet ve şuur noktasında dairesi maddi alemle münhasır iken, müminin dairesi bütün gaybi alemleri de içine alıyor. Ezel ve ebedi alemleri kadar sofrası ve bakışı genişlik kazanıyor. İman ve İslam nimeti insaniyet ve şuura bir rehberlik yapıp müteal alemlerde dolaştırıyor. Cennet ve cehennem yurtlarının varlığını ve lezzetini iman sayesinde tadabiliyor.

Nasıl hayvan insanın mazhar olduğu nimetlere ulaşamıyor ise, kafir de insanın iman ile elde ettiği külliyet ve genişliğe ulaşamıyor. Kafirin sofrası maddi ve kevni alemler ve hazır anı iken, müminin sofrası bütün maddi ve manevi alemler ve zamanın hepsidir.

Marifetullah ve Muhabbetullah Nimeti: Mümin bir insanın kalbi ve ruhunda Allah'ın marifet ve muhabbeti tahkiki bir surette kökleşip yerleşir ise, insanın nimet ve istifa daresi öyle bir külliyet ve genişlik kazanır ki değil maddi ve manevi alemler, Vücup alemine yani Allah'ın ezeli ve ebedi Zat-ı Akdesine ve sıfatlarına uzanır. Bütün nimetlerin asıl membaı ve tecelli suretinde kaynayıp geldiği noktayı içine alır bu marifet ve muhabbet nimeti.

Bu nimetin de kendi içinde çok derece ve mevkileri vardır. İnsan bu marifet ve muhabbet nimetinde ne kadar keskinleşip derinleşirse, daire ve külliyeti de o derece keskin ve derin olur.

(1) bk. [Sözler, On Altıncı Söz](#)